

เทศน์เช้า วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ตั้งใจฟังธรรมเพื่อเรา เราต้องการปรารถนาความสุข เราปรารถนาความสุขนะ เราต้องการความจริง ถ้าเราต้องการความจริง เรามีเจตนาที่บริสุทธิ์กับคนอื่น คือ ๕ เราไม่กล่าวมุสา คำว่า “มุสา” การโกหกมดเท็จกัน ทุกคนไม่ต้องการทั้งนั้นแหละ ฉะนั้น ไม่ต้องการ ถ้าเราไม่ต้องการสิ่งใด ถ้าเรามีความจริงใจกับเขา เราไม่กล่าวมุสา เราไม่กล่าวมดเท็จกับเขา เรามีความจริงใจกับเขา เราจะได้ความตอบรับมาด้วยความจริง

แต่ถ้าเราไม่มีความจริงใจต่อเขา เราทำด้วยเล่ห์กลของเรา เราทำด้วยผลประโยชน์ของเรา เราพูด เห็นไหม พูดว่าสิ่งนั้นเป็นสัจจะๆ เป็นสัจจะ แต่เราหลอกลวงเขา เราให้ความหลอกลวงเขา เราจะไม่ได้รับความจริงขึ้นมา

“ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว แต่ทำดีด้วยเจตนาที่ดี ถ้าเจตนาที่ดี คือ เห็นไหม คือธรรมจะคุ้มครองเรา คุ้มครองเราด้วยอะไร เพราะเราพูดความจริง เราทำด้วยสัจจะความจริงของเรา คนเขาเชื่อถือศรัทธานะ ถ้ามีความเชื่อถือศรัทธา ความตอบสนองมาด้วยความจริงใจทั้งนั้นแหละ แต่เราทำด้วยความไม่จริงใจของเรา เราทำด้วยเล่ห์กลของเรา เราหลอกลวงตัวเอง แต่เราว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ กับคนอื่น นี่เขารู้ได้ พอเขารู้ได้ แล้วเราบอกว่าทำดีไม่ได้ดี

ทำดีมันดีจากไหนล่ะ? ทำดีมันต้องดีจากความจริงในหัวใจของเรา ต้องทำดีด้วยเจตนาที่บริสุทธิ์ เราทำสิ่งใดไปตอบสนองมาได้ดี ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชัวร์แน่นอน แต่เราทำดีของเรา ทำดีของเรามันไม่สะอาดบริสุทธิ์ ความดีของเราด้วยเล่ห์ด้วยกลของเรา

เวลาถือศีลก็เหมือนกัน เห็นไหม บอกว่าถ้าถือศีลแล้วเราใช้ชีวิตปกติประจำวันไม่ได้ เราเกร็งไปหมดเลย เพราะอะไร เพราะเราไปครอบงำกิเลสไป ศีลมันไปครอบงำไว้ ศีลเป็นรั้วกันไม่ให้กิเลสมันออกได้ตามสบาย ตามเคยตัวของมัน ถ้ามีรั้วรอบขอบชิดมันก็ไม่สะดวกสบายทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าเราทำเป็นปกติของเรา เราทำของเราทุกวัน ทำเป็นปกติของเรา ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว เราทำคุณงามความดีของเรา

แล้วทำความดีของเรา เราตั้งใจทำดีของเรา เรามีเจตนาที่ดี ทำคุณงามความดีของเรา เราทำไปแล้วทำไมมันไม่ได้ผลตอบสนองตามความเป็นจริงของเราล่ะ

ถ้าเราทำความดีด้วยความสะอาดบริสุทธิ์นะ คนเราในสังคมทุกคนมีกิเลสทั้งนั้นแหละ คำว่า “มีกิเลส” เพราะถ้าไม่มีกิเลสคนเราจะไม่มาเกิดใช้ใหม่ การเกิดของมนุษย์ทุกคนมีกิเลสทั้งนั้นแหละ ทีนี้ทำคุณงามความดีไป เราทำจริงใจขนาดไหน เราต้องมีสติปัญญา ถ้าปัญญาของเรา เรามีสติปัญญาของเรา เรารู้เท่า เราไม่ใช่เหยื่อไง

เห็นไหม เห็นเขาเจตนาบริสุทธิ์ จะช่วยเหลือเจือจานเขาตลอด เขาไม่ต้องการ เขาไม่ต้องการ เขาต้องการน้ำใจ เขาต้องการความจริงใจ ถ้ามีความจริงใจต่อเขา ถ้าเขายังไว้ใจไม่ได้ เขาไม่ลงใจของเขา มันก็แสดงกิริยาโดยธรรมชาติของเขาอย่างนั้นแหละ เราทำดี ทำดีต้องได้ดี ทำดีแล้วทำไมผลตอบสนองมันไม่เป็นความดีล่ะ

คนมีกิเลสทุกคนแหละ จริตนิสัยของคน แล้วเขาไม่ปรารถนา เขาไม่ต้องการ เราทำความดีกับคนที่เขาปรารถนา เขาต้องการสิ คุณี เวลาพระออกบิณฑบาตภิกขาจาร เราใส่บาตรไป พอใส่บาตรไปแล้วเขายังบอกว่า “ใส่ไปทำไม ท่านขนไปไม่หมดหรือ ท่านฉันก็ไม่หมด ท่านเอาไปทำไม”...คิดไปนุ่นนะ มันเห็นแก่ตัวไง มันคิดเห็นแก่ตัวว่ามันไม่สะอาดบริสุทธิ์ของเรา

ถ้าเราทำไปแล้ว เขาบอกว่าเวลาทำบุญทิ้งเหวๆ เขาบอกทิ้งเหวอย่างนั้นแสดงว่าเวลาขอทานเขาไปหลอเด็กมาอย่างนี้ต้องทิ้งเหวใหม่

ทำไมมันโง่ได้ขนาดนั้นล่ะ เวลาทำทิ้งเหว ทิ้งเหวด้วยใจเรา ใจเรามันติดข้อง ใจเรามันโต้แย้ง แต่เวลาเรามีปัญญา เรามีความจริงใจ แต่ความจริงใจของเรา คนเรามีกิเลสทั้งนั้นแหละ ถ้าคนเขามีกิเลส เขาทำขนาดนั้นเราจะไปส่งเสริมเขาทำไม ถ้าเราไม่ส่งเสริมเขาละ เราจะช่วยเหลือเด็กคนนั้น จะช่วยเหลืออย่างไร เราก็ต้องมีปัญญาของเรา ถ้ามีปัญญาของเรา เราแก้ไขสิ่งนั้นได้ถ้าคนมีปัญญา

เวลาเราทำนะ เวลามันมีรั้วรอบขอบชิด มีศีล เราก็ว่าอึดอัดขัดข้อง แต่เวลาเราฝึกฝนของเราจนเราเป็นคนซื่อตรง เราเป็นคนมีเจตนาที่ดี แต่เจตนาที่ดีถ้าไม่มีปัญญา เราไม่มีปัญญา เห็นไหม คุณี เวลาถือศีลยังต้องมีปัญญาเลย เวลาทำสมาธิก็ต้องมีปัญญา แล้วถ้าเกิดภาวนามยปัญญา มันจะรู้ถึง อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญฺณํ มันจะเห็นปัจจยาการของจิตของเรา

เองเลยว่า คุณติ จิตของเรานั้นละเอียดเข้าไป เวลามันเสวยอารมณ์ มันหายออกไป ความรู้สึกนึกคิดออกไป เราควบคุมไม่ได้มันเป็นไปอย่างไร ถ้าเรารู้เห็นใจของเรา มันต้องใช้ปัญญาทั้งนั้นแหละ ถ้ามีปัญหาขึ้นมา เขาถึงว่าถ้าเป็นธรรมชาติย่อมแมว มันย่อมแมว เราไม่ต้องการสิ่งนั้น เราต้องการความจริง

ถ้าเราต้องการความจริง เห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ท่านสอน ถึงต้องทำความสงบของใจ เข้ามามาก่อน ทำใจของเราให้มันจริงก่อน ใจของเรานั้นมีกิเลสตัดหาความทะยานอยากครอบงำมันอยู่ ถ้ามีกิเลสตัดหาความทะยานอยากเป็นโลกียปัญญาโดยสัตยชาติญาณ มันเป็นของมันอย่างนั้นแหละ แม้แต่สัตยชาติญาณคนมีสามัญสำนึกกว่าตัวเรา รู้จักตัวตนของเรา มันมีความสามัญสำนึกมันก็จะเลือกดีและชั่วแล้ว

แม้แต่แค่มีสามัญสำนึกมันยังทำได้ยากเลย เพราะคนเขาไม่เชื่อใจ เขาบอก “เกิดมาก็มีชาตินี้เท่านั้น นรกสวรรค์ไม่มี” ก็จะกอบโกยอย่างเดียว ก็จะแสวงหาเพื่อตัดหาความทะยานอยากอย่างเดียว ไม่เคยคิดเลยว่าการเสียสละ การปล่อยวางมันจะมีคุณประโยชน์ การปล่อยวาง การเสียสละของเราเพื่ออะไร? เพื่อให้จิตใจมันมีสามัญสำนึกแล้วมันก็หยุดของมันได้ ถ้าหยุดของมันได้มันก็เลือกของมันได้ นี่โลกียปัญญา

ธรรมสาธณะ สิ่งที่เป็นสาธณประโยชน์มันเป็นเรื่องสาธณะ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสาธณะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสาธณะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ววางธรรมและวินัยนี้ไว้ เรามีธรรมและวินัยเป็นศาสดา ถ้ามีศาสดา เราก็ศึกษา ศึกษาค้นคว้าไฉน เราจะทำความดีอย่างไร เราว่าความดีๆ ดีตรงไหน ถ้าดี ดีก็ต้องมีศีลเป็นการตรวจสอบว่ามีศีล คือความปกติของใจ มีศีลคือเราไม่ก้าวล่วงข้อห้ามขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วถ้าไม่ก้าวล่วงแล้วทำอย่างไรต่อไป

มีศีลก็ต้องมีธรรม มีธรรม เราไม่ก้าวล่วง แล้วเราทำอย่างไรต่อไปล่ะ เราไม่ก้าวล่วงเราก็ต้องมีเมตตา เราก็ต้องมีการกระทำ กระทำให้มันเกิดอำนาจวาสนาบารมีขึ้นมา อำนาจวาสนาบารมีมาจากไหน อำนาจวาสนาบารมีก็คือใจเรานี้แหละ ใจของเราถ้ามีอำนาจวาสนาบารมี มันยับยั้งได้ มันแยกแยะได้ มันชั่งตวงได้ มันเป็นประโยชน์กับเราได้

แต่ถ้าคนเรานั้นหยาบ มันต้องการตามกิเลสค้นหาความทะยานอยาก มันไม่ใช่ซึ่งตัวของมัน มันจะกอบโกยของมัน มันจะไปกว้านมาเพื่อมันๆ เพื่อมันคือใคร? เพื่อมันคือค้นหาที่ล้นฝั่ง ที่ไม่มีวันพอใจ มันจะครองโลกมันยังไม่พอเลย จะครองจักรวาลมันไม่พอ แต่ถ้ามันมีศีล มีธรรมขึ้นมา มันพอของมัน เห็นไหม ถ้ามันพอของมัน พอแล้วทำอย่างไรต่อ? พอแล้วก็เร่ร่อน

ต้องกำหนดพุทโธๆ ให้มันสงบระงับเข้ามา พอสงบระงับเข้ามา นี่สัมมาสมาธิ มันไม่มีอวิชชา คำว่า “อวิชชา” อวิชชาคือความไม่รู้ ไม่รู้มันจะเป็นสัมมาสมาธิได้ไหม เราไม่รู้จักตัวของเรา เราไม่รู้จักอาการของใจ เราไม่รู้จักใดๆ ทั้งสิ้น แต่มันจะกว้านทุกอย่างมาเป็นสมบัติของมัน มันไม่รู้จักตัวมันเอง มันละวางสิ่งที่จะไปกว้านมา ละวางไว้ก่อน มันกลับมาที่ตัวมัน มันก็ยังเร่ร่อน มันยังควบคุมไม่ได้

อวิชชาคือความไม่รู้ พุทโธๆๆ จนมันชัดเจนขึ้นมา พุทโธจนมันปล่อยคำบริกรรม มันเป็นตัวของมันเอง พอมันเป็นตัวของมันเอง นี่มันรู้ตัว รู้ตัวเพราะอะไร เพราะสติสัมปชัญญะที่มันจะบริหารนี่มันรู้ตัว พอมันรู้ตัวขึ้นมา นี่สัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิคือสติมันสมบูรณ์ถึงเป็นสัมมา ถ้าสติไม่สมบูรณ์นะ “ว่างๆ ว่างๆ” ไอนั้นมันเหม่อลอย ความเหม่อลอยมันบริหารจัดการไม่ได้ มันก็ไม่ใช่สัมมา พอเป็นสัมมาแล้วมันจะไปค้นคว้าด้วยปัญญา นี่พุทธศาสนาสอนที่นี่ สอนถึงปัญญา เพราะจิตมันเป็นอิสระ มันเป็นอิสระภาพ ถ้ามันเสวย มันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม

โดยธรรมชาติมันเสวย มันเป็นเรื่องเดียวกัน เวลาเราคิด ความคิดเป็นเรา ทุกอย่างเป็นเรา เราคิดได้ตลอดเวลาเลย แต่เวลาเราปล่อยวางความคิดไปแล้ว ถ้าความคิดปล่อยวางแล้วจะอยู่กันอย่างไร แต่จิตมันเป็นสัมมาสมาธิ มันมีหลักของมันแล้ว มันทรงตัวของมันได้ เวลามันจะเสวย มันจับได้ เสวย คือเสวยรูป รูปคืออารมณ์ มันเสวยอารมณ์ มันเสวยความคิด มันจับของมันได้ ถ้ามันมีปัญญามันก็แยกแยะของมันได้ ถ้ามันแยกแยะของมันได้ มันเห็นขั้นตอนของมัน มันเห็นความเป็นไปของจิต

นี่ไง ถ้าเป็นความจริงตั้งแต่ต้น เรามีความจริงใจไหม เรามีความจริงใจ ทำอะไรด้วยความจริง คนที่เขามีผลกระทบจากเรา เขารู้ว่าเราจริงใจหรือไม่จริงใจ ถ้าเราจริงใจ เห็นไหม ถือศีลด้วยความบริสุทธิ์ ทำดีต้องได้ดี ผลตอบสนองมา เราจริงใจต่อเขา เขาก็จริงใจต่อเรา ถ้าเรามีเล่ห์กลกับเขา เขาก็ไม่ไว้ใจเรา แล้วถ้าเราจริงใจต่อเขา เราจะทำคุณงามความดีกับเขา แต่เขาไม่ไว้ใจ

เรา เขาไม่ไว้ใจเรา เห็นไหม อันนั้นมันเป็นเรื่องคนมีกิเลส เรื่องโลกธรรม ๘ มีลากเลื่อมลาก มียศเลื่อมยศ ธรรมชาติเป็นอย่างนั้น

โลกพร่องอยู่เป็นนิจ เราจะให้คนทุกคนเข้าใจเรามันเป็นไปได้ ถ้าเราไม่ต้องการให้ใครเข้าใจเรา แต่เราจะเข้าใจตัวเราเอง ถ้าเราเข้าใจตัวเราเอง เราจะเข้าใจคนทั้งโลก

เพราะเราไม่เข้าใจตัวเราเอง เราถึงสงสัยไปทั้งโลก ถ้าเราสงสัยไปทั้งโลก เราต้องการเหนือโลก แต่ตัวเองยังไม่เข้าใจ เราจะเข้าใจโลกได้อย่างไร ถ้ามันจะเข้าใจโลกมันต้องกลับมาเข้าใจตัวเราเองไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนที่นี่ ถ้าเรากลับมาเข้าใจตัวเราเอง เรามีศีลแล้วเราถึงทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบแล้ว เรามีความจริงใจกับเรามันก็เป็นสัมมาสมาธิ

ถ้าเราหลอกหลวงเรา “ภาวนาเมื่อนั้นจะได้ผลอย่างนี้ ภาวนาเมื่อนี้จะได้ผลอย่างนั้น ครูบาอาจารย์ท่านก็ทายเอาไว้ว่าเราจะได้เป็นพระอรหันต์เมื่อนั้นๆ”...นี่มันหลอกตัวเอง มันไม่จริงใจกับตัวเอง

มันจะเป็นหรือไม่เป็นเดี๋ยวเรารู้ของเราเอง มันเป็นปัจจัยตัดตั้ง เป็นสันทิฏฐิโก ถ้าเราทำของเรา มันสงบระงับเข้ามา มันเป็นความจริงขึ้นมา มันก็เป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเราทำของเราไม่เป็นความจริงขึ้นมา แต่เราทำแล้วมีความเพียร ความเพียรชอบคือความชอบธรรม แต่ความเพียรมันไม่ชอบ ความเพียรมันมีกิเลสเข้ามาสอดเข้ามาแทรก ความเพียรของเรานี้ เรามีความเพียรของเรา เรามีความวิริยะ มีความอุตสาหะของเรา แต่ทำไมมันเป็นอย่างนี้ล่ะ? มันเป็นอย่างนี้มันก็เป็นเพราะว่าจริตของใจ

จิตนิสัยของจิตของเรา ถ้าจิตนิสัยมันวอกแวก มันวอแวก โทสจริต โมหจริต โลกจริต คำว่า “จริต” มันถึงว่าถ้าเราพูดๆ นี้ศรัทธาจริต ถ้ามีศรัทธามีความเชื่อมั่นมันก็ทำของมันได้ แต่ถ้าศรัทธาเราไม่มั่นคง “มันจะได้หรือไม่ได้ มันจะเป็นหรือไม่เป็น มันจะไปได้หรือไม่ได้” สงสัยไปหมด ทำไปด้วยความสงสัยตลอดเวลา ทำไปด้วยความตะครุบเงาไปตลอดเวลา แล้วก็บอก “ความเพียรชอบๆ ก็ทำแล้ว ทำด้วยความวิริยะอุตสาหะ”

เวลาเรามีความจริงใจกับตัวเราเอง เราทำสิ่งใดด้วยความจริงใจไป สังคมก็รับรู้ได้ว่าเรามีความจริงใจหรือเรามีความล้อฉล ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมาในใจของเรา ถ้าเรามีความจริงใจ

กับเรา เราทำด้วยความจริงใจของเรา พุทธานุสติคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเราระลึกได้โดยมีศรัทธาความเชื่อ เราระลึกถึงคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราพุทธโศด้วยความชื่นใจ แต่เราประพฤติปฏิบัติไปพอมันชินชาแล้วมันก็น้ำด้าน พุทธโศแล้วก็พุทธโศสักแต่ว่า “พระพุทธรูปหลุดอีกแล้ว พระพุทธรูปวางธรรมวินัยไว้จะมีจริงหรือเปล่า” มันคิดไปนุ่นเลยนะ

นี่เจตนาของคน เห็นไหม คุณิ เวลามันสดชื่น มันทำอะไรมันก็ทำด้วยความเต็มไม้เต็มมือ แต่เวลามันละล้าละลังแล้ว มันล้าแล้ว มันทำอะไรแล้วมันไม่ไปของมัน เราก็พัก เราพักของเรา ตั้งไว้ ตั้งให้มันเป็นกลาง ตั้งให้มันเป็นสัจจะเป็นความจริงของมัน นี่มีสติมีปัญญาอย่างนี้

ถ้ารสชาติมันตกช้ำและขวา อัดคกิลมถานุโยค กามสุขัลลิกถานุโยค ถ้ามันสดชื่น มันมีศรัทธามีความเชื่อ มันมีความยึดมั่น มันเป็นของสดของใหม่อยู่มันก็ตื่นตื่น มันทำอะไรมันก็ทำได้ แต่เวลาทำๆ ไปแล้วมันลุ่มลुकคลูกกลานขึ้นมาแล้ว มันละล้าละลัง มันเบื่อหน่าย มันล้าแล้ว มันทำอะไรมันก็ทำไม่ได้ เห็นไหม เราไม่ทิ้ง เราก็บอกว่า เราพักสิ่งที่มันจะเข้าไปยึดมั่นถือมั่น แต่เราก็พุทธโศของเราไปด้วยความเป็นกลาง พุทธโศของเราไปด้วยสติสัมปชัญญะ เวลามันเป็นจริงขึ้นมาะ มันไม่ไปทั้งสองข้าง มันลงอยู่มีสมาธิปฏิบัติทาความเป็นจริงของมัน สมดุลของมัน แล้วจิตมันก็สงบได้ พอจิตสงบขึ้นมา เรารู้ชัดแล้ว นี่ความจริงมันเกิดกับเราแล้ว

เราหลุดตัวเราเองไม่ได้ ถ้าเราหลุดตัวเราเอง เราปฏิบัติก็ลุ่มลुकคลูกกลานอย่างนี้ ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา มันเป็นจริงแล้ว เราบริหารจัดการได้ มีความสุขอย่างนี้ใช้ไหม เราก็อยากได้อีก มันก็ได้ยาก ลุ่มลुकคลูกกลานอยู่อย่างนี้ในการประพฤติปฏิบัติ เราต้องเข้มแข็ง ถ้าเข้มแข็ง ทำความเป็นจริงขึ้นมา พอความจริงเกิดขึ้นมาแล้วเราทำของเราบ่อยครั้งเข้าๆ จนมันสงบเข้ามา ฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญามันก้าวเดินต่อไปนะ มันจะย้อนกลับมาฝึกหัดตัวเราเองแล้ว มันจะย้อนกลับมาตำรอกายแล้ว นี่ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่รู้แจ้ง ปัญญาที่เทียบเคียงเข้ามาจากภายใน ถ้าภายในเป็นอย่างนี้ เราจะมั่นคงของเราเลย

สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา ถ้าปัญญาเกิดอย่างนี้ ถ้ามันยังไม่เกิดอย่างนี้ เราก็ไม่ต้องตีโพยตีพายไป เห็นไหม เวลาประพฤติปฏิบัติเราก็ตีโพยตีพายว่าเราอยากได้ออย่างนั้น เราจะปฏิเสธสุตมยปัญญา เราจะปฏิเสธจินตมยปัญญา ให้ปัญญาของเรามันสุดยอดเลย ให้ปัญญาในพระพุทธศาสนาคือภาวนามยปัญญา...นี่ถ้ามันคิดอย่างนี้มันก็จินตนาการไปอย่างนี้

แต่ถ้าเราทำด้วยข้อเท็จจริง มันเป็นเรื่องของมัน ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ทำความเป็นจริงมันก็ต้องเป็นเรื่องของมันใช่ไหม เห็นไหม “รสของธรรมชาติซึ่งรสทั้งปวง” รสของธรรมชาติมันเป็นความจริงมันก็มีรสชาติ ทำความเป็นจริงมันก็มีความมันคงของมัน แต่ถ้ามันไม่จริง รสชาติมันจะจืดชืด พอจืดชืดมันก็เร่ร้อน พอเร่ร้อนมันก็ล้มลุกคลุกคลาน

ถ้ามันชัดเจนของมัน มันมีรสชาติของมัน มันเป็นสันติภูมิโก มันรู้จำเพาะตน รู้ในหัวใจของเรา มันชัดเจนของมัน ทำของเราอย่างนี้ ภาวนาของเราอย่างนี้

มันเป็นจริงจากข้างนอก ถ้าคนมันจริงจากข้างนอกนะ จริงจากศีล จริงจากความประพฤติปฏิบัติของเรา มันก็จะเป็นความจริงของเรา ถ้าข้างนอกของเรา เรายังนอนหลับ เรายังทำอะไรโดยไม่เป็นความจริงของเรา ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว ผลของมันจะเป็นอย่างนั้น ถ้าได้ก็จะได้ธรรมะย่อมแมว

ถ้าย่อมแมว ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่กิเลสมันยอมให้ กิเลสมันจัดการให้ แล้วก็ล้มลุกคลุกคลาน แล้วก็บอกมันเป็นอย่างนี้หรือ ทำไมเวลาศึกษา วิมุตติสุขมันสุขเหนือโลก แล้วทำไมของเรามันเป็นอย่างนี้ มันเป็นอย่างนี้มันไม่ใช่ใจ มันยอมแมวไง ถ้าเราไม่จริงมันก็ยอมแมวมาตั้งแต่ต้น เราก็ได้ธรรมะย่อมแมว แต่ถ้าเราทำความจริงตั้งแต่ต้น เราจะเอาสิ่งความจริงของเราเพื่อประโยชน์กับเรา

ฉะนั้น สิ่งที่เราเชื่อสัตย์ เราเชื่อตรงกับเรา มันเป็นประโยชน์ตั้งแต่เริ่มต้น แล้วมันจะเป็นประโยชน์ถึงที่สุด แต่ถ้าเราไม่เชื่อสัตย์กับเรา เรานอนหลับไปตลอดตั้งแต่เริ่มต้น ผลของมันก็ยอมแมวทั้งนั้นแหละ ผลของมันจะไม่เป็นความจริงของเรา ฉะนั้น สิ่งที่ว่ามันอยู่ในใจ อวิชชา น่ากลัวนัก เวลาสอนคนอื่นสอนได้ทั้งนั้นแหละ แต่สอนตนเองไม่ได้ สอนตัวเองไม่ได้ ทำขึ้นมาให้เป็นความจริงของเราไม่ได้

แต่ถ้าใครทำความเป็นจริงของเราขึ้นมาได้นะ สิ่งนี้มันน่ากลัว มันน่ากลัวเพราะมันอยู่กับเรา แล้วมันอ้างอิงว่าเป็นเรา แล้วมันก็ครอบงำเราเสียด้วย แต่พอเรารู้เท่าขึ้นมา สิ่งนี้รู้เท่านะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา “จะสอนใครได้หนอ จะสอนใครได้หนอ” เพราะสิ่งที่มีมันลึกลับซับซ้อนมันครอบงำอยู่ในใจของบุคคลคนนั้น แล้วเราไปบอกเขา เขาไม่พอใจทั้งนั้นแหละ แต่ต้องมีอุบาย มีวิธีการคอยชี้คอยบอก ถ้าเขารู้แจ้งขึ้นมาในหัวใจ ใจมันลงเห็นไหม

เวลาหลวงตาท่านพูดประจำ เวลาท่านบรรลุลุธรรม กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กราบแล้วกราบเล่าๆ ซึ่งบุญซึ่งคุณ ซึ่งตลอด แล้วที่ได้สิ่งนี้มาเพราะอะไร ได้มาเพราะว่ามีครูมี อาจารย์ เพราะหลวงปู่มันท่านคอยขับเคี่ยวมา ท่านเคี่ยวเข็ญมา มันซึ่งบุญซึ่งคุณ ถ้ามันรู้แจ้งแล้ว มันซึ่งบุญซึ่งคุณ มันซาบซึ่งไปหมด แล้วจิตใจอย่างนี้ ที่มันสร้างขึ้น มันสร้างขึ้นมาได้ง่ายๆ ไหม? มันสร้างขึ้นมาได้ยาก

จิตใจเราก็มี เราก็ต้องการความจริง เราอยากได้ความจริง เราไม่ได้อยากได้ความข้อมแมว เราต้องมีสัจจะกับเรา ศีลก็ศีลของเรา สติก็สติของเรา สมาธิก็สมาธิของเรา แล้วถ้าเกิดปัญญาที่ ปัญญาของเรา แล้วทำขึ้นมาตามความเป็นจริงแล้วมันจะได้ธรรมของเรา เอวัง